

INFORMACIJA IZ CENTRALNE BAZE PODATAKA
o presuđenim predmetima za teška krivična djela za
izvještajni period od 01.01.2006. do 31.12.2007. godine

Uvodne napomene

U skladu sa zakonima o krivičnom postupku svi sudovi u Bosni i Hercegovini su dužni bez odlaganja da dostave Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine pravosnažne presude za krivična djela: pravljenja i stavljanja u opticaj krivotvorenog novca, neovlaštene proizvodnje, prerađivanja i prodaje opojnih droga i otrova, trgovine bijelim robljem, proizvodnje i rasturanja pornografskih spisa, kao i drugim krivičnim djelima u pogledu kojih se međunarodnim ugovorima predviđa centralizacija podataka.

Period pravosnažnosti presuda

S obzirom na periode u kojima su pravosnažne presude dostavljane bazi podataka, može se utvrditi sljedeće stanje kao u tabeli:

Presude po godini dostave			
Krivično djelo	01.01.2006. – 01.01.2007.	01.01.2007. – 01.01.2008.	01.01.2006. – 01.01.2008.
Pranje i krivotvorenje novca	181	32	213
Droge	97	79	176
Trgovina ljudima	19	5	24
Ostalo	17	16	33
Ukupni broj	314	132	446

314 pravosnažnih presuda dostavljeno je u periodu od 01.01.2006. do 01.01.2007. godine.

U ovom periodu u krivičnim postupcima koji su pokrenuti zbog počinjenih krivičnih djela iz domena pranja i krivotvorenja novca donesena je 181 presuda, a na osnovu krivičnih djela čija je pozadina droga doneseno je 97 presuda, dok je radi počinjenih krivičnih djela trgovine ljudima doneseno 19 presuda.

132 pravosnažne presude dostavljene su u periodu od 01.01.2007. do 01.01.2008. godine. Od navedenog broja, 32 presude donesene su zbog počinjenih krivičnih djela iz domena pranja i krivotvorenja novca, 79 predmeta okončano je presudama protiv počinitelja

neovlaštene proizvodnje, prerađivanja i prodaje opojnih droga i otrova, a 5 presuda zbog trgovine ljudima.

Dakle, za period od 2006. – 2008. godine dostavljeno je ukupno 446 pravosnažnih presuda. Od ukupnog broja ovih presuda 213 ih je doneseno u krivičnim postupcima koji su pokrenuti zbog počinjenih krivičnih djela iz domena pranja i krivotvorenja novca, 176 presuda doneseno je na osnovu krivičnih djela čija je pozadina droga, 24 presude su donesene zbog trgovine ljudima. Vrijedi istaći da su u ovom periodu donesene i 33 presude iz ostalih predmeta čija centralizacija je predviđena Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Iz navedenog je uočljiva i očigledna neproporcionalnost s obzirom na broj dostavljenih presuda u 2006. i 2007. godini. Međutim, ne treba zanemariti činjenicu da su u 2006. godinu ubrojene i one presude donesene u 2005. godini i ranije. Mali broj presuda dostavljenih u 2007. godini objašnjava se time da će većina presuda koje su donesene i postale pravosnažne u 2007. godini našem odjelu biti dostavljene tek u narednom periodu, dakle u 2008. godini, te je za pretpostaviti da će se broj presuda iz 2007. godine povećati. Shodno tome, u ovom trenutku prerano je za utvrđivanje tokova i trendova.

Datum donošenja presude

Uzimajući u obzir datume donošenja presude, stanje pokazuje tabela:

Presude po datumu donošenja presude			
Krivično djelo	01.01.2005. – 01.01.2006.	01.01.2006. – 01.01.2007.	01.01.2007. – 01.01.2008.
Pranje i krivotvorenje novca	54	32	12
Droge	43	84	14
Trgovina ljudima	8	2	3
Ostalo	4	21	8
Ukupni broj	109	139	37

U 2005. godini doneseno je ukupno 109 presuda (54 za pranje i krivotvorenje novca, 43 presude za drogu, 8 presuda za trgovinu ljudima i 4 za ostalo). Ove presude su tek unesene po uspostavljanju baze podataka, odnosno u 2006. godini, te se time broj presuda donesenih u 2006. godini povećao na 139 (32 presude za pranje i krivotvorenje novca, 84 presude za drogu, 2 presude za trgovinu ljudima i 21 presuda za ostalo). Kao što se može pretpostaviti, broj presuda donesenih u 2007. godini je radikalno manji, te iznosi 37 (12 presuda za pranje i krivotvorenje novca, 14 presuda za drogu, 3 presude za trgovinu ljudima i 8 za ostalo), što se takođe objašnjava činjenicom da se obrada presuda donesenih u 2007. godini nastavlja i u narednom periodu.

Kad poredimo podatke za dvije godine za koje se punila baza podataka, mogu se izvesti sljedeći zaključci:

Najprije, ukupan broj donesenih presuda od 2005. do kraja 2007. godine je 285, dok ukupan broj *dostavljenih* presuda za period 2006. – 2008. iznosi 446. Razlika između ova dva broja su one pravosnažne presude donesene i dostavljene *prije* 2005. godine, koje su, zbog centralizacije koja je počela tek u 2006. godini, uvrštene u tu godinu.

Ranija osuđivanost

Ranija osuđivanost			
Krivično djelo	01.01.2006. – 01.01.2007.	01.01.2007. - 01.01.2008.	Ukupni broj
Pranje i krivotvorenje novca	39	10	49
Droge	38	31	69
Trgovina ljudima	2	0	2
Ostalo	3	3	6
Ukupni broj	82	44	126

U pogledu podataka o ranijoj osuđivanosti u 2006. godini u bazu su pohranjeni podaci od 82 pravosnažne presude kod kojih postoji ranija osuđivanost počinioca krivičnih djela. Od toga je postojala ranija osuđivanost u 39 presuda donesenih za pranje i krivotvorenje novca, u 38 presuda za drogu, u 2 presude za trgovinu ljudima i 3 presude za ostala krivična djela.

Uzimajući u obzir isti podatak, u 2007. godini, broj presuda sa elementom ranije osuđivanosti je 44 i to: 10 presuda za pranje i krivotvorenje novca, 31 presuda za drogu, 3 presude za ostalo, a nijedna presuda za trgovinu ljudima.

Dakle u periodu od 2006. do 2008. godine zavedeno je ukupno 126 pravosnažnih presuda kod kojih postoji ranija osuđivanost počinioca krivičnih djela.

Poredeći podatke, može se zaključiti da od ukupnog broja dostavljenih presuda (446), 126 ima elemenat ranije osuđivanosti, što pokazuje da je jedna četvrtina ljudi koji su počinili krivično djelo u periodu obrade ranije već krivično odgovarala. Simptomatično je da je najviše povratnika krivično odgovaralo za krivična djela vezana za drogu (69 presuda).

Starosna dob osuđenih lica

S obzirom na starosnu dob osuđenih lica, iz zavedenih podataka utvrđeno je sljedeće stanje, što se može vidjeti iz tabela:

Starosna dob osuđenog lica				
01.01.2006. – 01.01.2007.				
	Pranje i krivotvorenje novca	Droge	Trgovina ljudima	Ostalo
18-29	66	44	4	3
30-39	65	33	9	6
40-49	30	10	4	5
50 i stariji	17	5	2	3
Ukupan broj	179	92	19	17

Za 2006. godinu kod krivičnih djela pranja i krivotvorenja novca (179 presuda), na osnovu 66 presuda osuđena su lica u starosnoj dobi od 18-29 godina života, 65 presuda odnosi se na starosnu dob 30-39 godina, 30 presuda na starosnu dob 40-49 godina, a 17 presuda na osobe starije od 50 godina. Slični statistički podaci ustanovljeni su i kod krivičnih djela u vezi sa drogom: 18-29 godina je starost lica u (44 presude), 30-39 godina u (33 presude), 40-49 godina u (10 presuda), 50 godina života i stariji u (5 presuda). U pogledu trgovine ljudima broj od 19 presuda podijeljen je na 4 presude za lica starosti (18-29), 9 presuda za lica starosne dobi (30-39), u 4 presude su počinioci od (40-49) godina i 2 presude (50 godina i stariji). Ostalih 17 presuda podijeljeno je na 3 presude za lica starosti (18-29), 6 (30-39), 5 (40-49) i 3 presude (50 godina i stariji).

Statistika za 2007. godinu je takođe nepotpuna, iz istog razloga kao u gornjim slučajevima. Ipak, za sad se može utvrditi sljedeće stanje:

Starosna dob osuđenog lica				
01.01.2007. - 01.01.2008.				
	Pranje i krivotvorenje novca	Droge	Trgovina ljudima	Ostalo
18-29	15	40	2	4
30-39	10	32	2	7
40-49	4	5	1	2
50 i stariji	2	2	0	3
Ukupan broj	31	79	5	16

Kod krivičnih djela pranja i krivotvorenja novca (31 presude) na osnovu 15 presuda osuđena su lica u starosnoj dobi od 18-29 godina, 10 presuda odnosi se na starosnu dob

30-39 godina, 4 presude na starosnu dob 40-49, a 2 presude na starije od 50 godina. Slični statistički podaci ustanovljeni su i kod krivičnih djela u vezi sa drogom: 18-29 godina života (40 presuda), 30-39 godina (32 presude), 40-49 godina (5 presuda) 50 godina i stariji (2 presude). U pogledu trgovine ljudima broj od 5 presuda podijeljen je na 2 presude za lica starosti 18-29 godina, 2 presude 30-39 i 1 presuda za lice 40-49 godina životne dobi. Ostalih 16 presuda podijeljeno je na 4 presude čiji su počinioci stari 18-29 godina, u 7 presuda starost izvršilaca je 30-39 godina, u 2 40-49 godina i 3 presude 50 godina i stariji.

Iz navedenog je očigledan visok broj osuđenih lica mlađe starosne dobi (18-29 godina života) zbog krivičnih djela u vezi sa drogom, što još jednom pokazuje da je potreba borbe protiv narkomanije i prevencije prioritarna.

Vrsta i visina izrečenih sankcija

U pogledu vrste izrečene kazne za period 2006. – 2008. godine stanje je sljedeće, odnosno kao u tabeli:

Vrsta izrečene kazne 01.01.2006. – 01.01.2008.				
	Krivično djelo			
Izrečena kazna	Pranje i krivotvorenje novca	Droge	Trgovina ljudima	Ostalo
Novčana kazna	11	2	0	8
Uslovna kazna	102	58	16	13
3 mjeseca ili manje	7	30	0	2
6 mjeseci ili manje	16	18	0	1
1 godina ili manje	28	22	3	3
2 godine ili manje	18	19	0	2
3 godine ili manje	9	8	3	1
Više od 3 godine	8	10	2	3
Ukupni broj	199	167	24	33

Ukupni broj presuda za pranje i krivotvorenje novca kod kojih je izrečena kazna iznosi 199, od kojih je kod 11 presuda izrečena novčana kazna, uslovna kazna u 102 presude, kazna zatvora od 3 mjeseca ili manje u 7 presuda, kazna zatvora od 6 mjeseci ili manje u 16 presuda, kazna zatvora od 1 godine ili manje u 28 presuda, kazna zatvora od 2 godine

ili manje u 18 presuda, kazna zatvora od 3 godine ili manje u 9 presuda, a kazna zatvora od tri godine ili više u 8 presuda.

Ukupni broj presuda za drogu kod kojih je izrečena kazna iznosi 167, od kojih je u 2 presude izrečena novčana kazna, uslovna kazna u 58 presuda, kazna zatvora od 3 mjeseca ili manje u 30 presuda, kazna zatvora od 6 mjeseci ili manje u 18 presuda, kazna zatvora od 1 godine ili manje u 22 presude, kazna zatvora od 2 godine ili manje u 19 presuda, kazna zatvora od 3 godine ili manje u 8 presuda, a kazna zatvora od tri godine ili više u 10 presuda.

Ukupni broj presuda za trgovinu ljudima u kojim je izrečena kazna iznosi 24, od kojih ni za jednu presudu nije izrečena novčana kazna, uslovna kazna izrečena je u 16 presuda, kazna zatvora od 3 mjeseca ili manje, tj. 6 mjeseci ili manje, nije izrečena ni u jednoj presudi, kazna zatvora od 1 godine ili manje izrečena je u 3 presude, kazna zatvora od 2 godine ili manje ni u jednoj presudi, kazna zatvora od 3 godine ili manje u 3 presude, a kazna zatvora od tri godine ili više u 2 presude.

Ukupni broj presuda za koje je izrečena kazna u ostalim krivičnim djelima je 33. Od toga je u 7 presuda izrečena novčana kazna, uslovna kazna u 13 presuda, kazna zatvora od 3 mjeseca ili manje u 2 presude, kazna zatvora od 6 mjeseci ili manje u 1 presudi, kazna zatvora od 1 godine ili manje u 3 presude, kazna zatvora od 2 godine ili manje u 2 presude, kazna zatvora od 3 godine ili manje u jednoj presudi, a kazna zatvora od tri godine ili više u 3 presude.

Ovdje vrijedi napomenuti da su u ovoj tabeli uvrštene samo glavne kazne (bez sporednih). Pored toga, iz tabele je vidljivo da je najviše izrečeno uslovnih kazni, i to više od pola od ukupnog broja izrečenih kazni za krivična djela pranje i krivotvorenje novca, te za krivična djela trgovine ljudima, dok broj izrečenih uslovnih kazni kod krivičnih djela u vezi sa drogom predstavlja više od jedne trećine od ukupnog broja izrečenih kazni.

Iz do sada obrađenih podataka u postupku centralizacije za period 2006. – 2008. godina, nesporno proizilazi da je u pogledu krivičnih djela u vezi sa drogom izuzetno visok procenat mladih osuđenih lica, a to ukazuje na ozbiljan problem s kojim se treba pozabaviti.

Nadalje, vidljivo je da su kazne zatvora u trajanju od 3 godine ili više izrečene u samo 5% svih presuda, razlozi su nepoznati, ali isti mogu biti ili u zakonom zaprijećenoj sankciji za odgovarajuće krivično djelo, ili u zauzetim stavovima sudova u pogledu istovrsnih krivičnih djela, a u odnosu na visinu izrečene kazne.

Razmatrajući navedeno jasno je da ovakva centralizacija podataka predstavlja izuzetno koristan i važan instrument pregleda i analize presuđenih slučajeva, te se može iskoristiti u različite potrebe nadležnih institucija. U svrhu bolje obrade podataka i njihovog vjerodostojnijeg korištenja, uspostavljena je saradnja sa VSTV BiH, u cilju pripreme i uvođenja standardne procedure dostavljanja presuda neposredno po njihovoj

pravosnažnosti. Ministarstvo pravde BiH će u prvoj polovini tekuće godine proširiti bazu podataka uvrštavanjem dodatnih podataka kako bi budući izvještaji mogli biti detaljniji.

Na osnovu do sada obrađenih podataka u postupku centralizacije za period 2006. – 2008. mogu se izvesti sljedeći

ZAKLJUČCI

- 1. Usvaja se Informacija iz centralne baze podataka o presuđenim predmetima za teška krivična djela za izvještajni period od 01.01.2006. do 31.12.2007. godine.**
- 2. Obavezuje se Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine da po isteku svake kalendarske godine dostavi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine pregled i analizu presuđenih slučajeva na osnovu podataka iz centralne baze.**
- 3. Obavezuje se Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine da u skladu sa Zakonom o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga redovno dostavlja izvještaje Ministarstvu sigurnosti BiH za pravosnažne presude protiv počinitelja krivičnih djela neovlaštene proizvodnje, prerađivanja i prodaje opojnih droga i otrova.**

Presude po godini dostave			
Krivično djelo	01.01.2006. – 01.01.2007.	01.01.2007. – 01.01.2008.	01.01.2006. – 01.01.2008.
Pranje i krivotvorenje novca	181	32	213

Droge	97	79	176
Trgovina ljudima	19	5	24
Ostalo	17	16	33
Ukupni broj	314	132	446

Presude po datumu donošenja presude			
Krivično djelo	01.01.2005. – 01.01.2006.	01.01.2006. – 01.01.2007.	01.01.2007. – 01.01.2008.
Pranje i krivotvorenje novca	54	32	12
Droge	43	84	14
Trgovina ljudima	8	2	3
Ostalo	4	21	8
Ukupni broj	109	139	37

Ranija osuđivanost			
Krivično djelo	01.01.2006. – 01.01.2007.	01.01.2007. - 01.01.2008.	Ukupni broj
Pranje i krivotvorenje novca	39	10	49
Droge	38	31	69
Trgovina ljudima	2	0	2
Ostalo	3	3	6
Ukupni broj	82	44	126

Starosna dob osuđenog lica

01.01.2006. – 01.01.2007.				
	Pranje i krivotvorenje novca	Droge	Trgovina ljudima	Ostalo
18-29	66	44	4	3
30-39	65	33	9	6
40-49	30	10	4	5
50 i stariji	17	5	2	3
Ukupan broj	179	92	19	17

Starosna dob osuđenog lica				
01.01.2007. - 01.01.2008.				
	Pranje i krivotvorenje novca	Droge	Trgovina ljudima	Ostalo
18-29	15	40	2	4
30-39	10	32	2	7
40-49	4	5	1	2
50 i stariji	2	2	0	3
Ukupan broj	31	79	5	16

Vrsta izrečene kazne 01.01.2006. – 01.01.2008.				
	Krivično djelo			
Izrečena kazna	Pranje i krivotvorenje novca	Droge	Trgovina ljudima	Ostalo
Novčana kazna	11	2	0	8
Uslovna kazna	102	58	16	13
3 mjeseca ili manje	7	30	0	2
6 mjeseci ili manje	16	18	0	1
1 godina ili manje	28	22	3	3
2 godine ili manje	18	19	0	2
3 godine ili manje	9	8	3	1
Više od 3 godine	8	10	2	3
Ukupni broj	199	167	24	33